

תכנון תוכנה למערכת בנקאית

תכנון מערכת תוכנה עוסק במיפוי בין עולם הבעיה ועולם הפתרון

עולם הפתרון:

- שפת תכנות
- עצמים
- מחלקות
- שירותים
- שדות

עולם הבעיה:

- בנקים
- לקוחות
- משיכות, הפקדות
- חשבונות
- יתרות

תוכנה 1

תרגול 4: מחלקות ועצמים
נעמה מאיר ומתי שמרת

המחלקה BankAccount

- מייצג חשבון בנק
- באילו פעולות תומך?
- איזה מידע שומר כדי לאפשר את הפעולות?
- האם קיימים תנאים שהם תמיד נכונים?
 - לכל חשבון יש לקוח
 - לכל חשבון יש מספר מזהה חוקי

תכנון מחלקה לייצוג חשבון בנק

- בגישה מכוונת עצמים מייצגים ישויות מעולם הבעיה ע"י ישויות בשפת התכנות
 - כל שם עצם מעולם הבעיה מועמד לייצוג ע"י מחלקה
 - יש להיזהר לא להיצמד בקנאות לעולם האמיתי (דוגמא: פקיד בנק שעושה הכל)
- נתכנן מחלקה לייצוג חשבון בנק
 - נהפוך תיאור המילולי של חשבון בנק לרכיב תוכנה עם מצב פנימי וסט פעולות אפשריות
 - תאור הפעולות יתבטא בחוזה (שיעור הבא) ובמתודות המחלקה

שאלות BankAccount

- ברור יתרה:
 - ארגומנטים?
 - מה טיפוס הערך המוחזר?
- פרטים על החשבון:
 - מספר חשבון?
 - פרטים על בעל החשבון?
 - תעודת זהות?
 - גיל?

שרותי המחלקה

- ישנם 3 סוגי שירותים (מתודות, פונקציות, פרוצדורות)
- שאלות (queries, accessors)
 - מחזירות ערך ללא שינוי המצב הפנימי
 - כגון: בירור יתרה
 - פקודות (commands, transformers, mutators)
 - מבצעות שינוי במצב הפנימי של העצם
 - כגון: משיכה, הפקדה
 - בנאים (constructors)
 - יצירה ואיתחול של עצם חדש
 - כגון: יצירת חשבון חדש

שאליותות BankAccount

```
public class BankAccount {
    public double getBalance() {
        return balance;
    }

    public long getAccountNumber() {
        return accountNumber;
    }

    public Customer getOwner() {
        return owner;
    }

    private double balance;
    private long accountNumber;
    private Customer owner;
}
```

שאליותות

מצב פנימי

מוסכמה: הגישה לשדה field תעשה בעזרת המתודה getField().
שמירה על מוסכמה זו הכרחית בסביבות JavaBeans - GUI Builders

שאליותות BankAccount

```
public class BankAccount {
    public double getBalance() {
        ???
    }

    public long getAccountNumber() {
        ???
    }

    public Customer getOwner() {
        ???
    }

    ???
    ???
    ???
}
```

שאליותות

מצב פנימי

השאליותות הן מצג לעולם החיצון.

getter/setter

- יש חשיבות לגישה לנתונים דרך מתודות. מדוע?
- לא כל שדה עם נראות פרטית (private) צריך getter/setter ציבורי
- יצירה אוטומטית של שרותים אלו עבור כל שדה פוגמת בעקרון הסתרת המידע
- למשל: עבור השדה balance
 - האם דרוש getter?
 - כן, זהו חלק מהממשק של חשבון בנק
 - האם דרוש setter?
 - לא בהכרח, פעולות של משיכה או הפקדה אמנם משפיעות על היתרה, אבל פעולה של שינוי יתרה במנותק מהן אינה חלק מהממשק

המצב הפנימי

- המצב הפנימי של עצם מיוצג ע"י נתוניו (שדותיו)
 - מאפשר מימוש שאליותות/פקודות
 - שדות עצמם הם לרוב עם הרשאת גישה פרטית
 - במקרה של חשבון בנק:
 - מצב פנימי: מכיל מספר חשבון, יתרה ולקוח
 - מאיזה טיפוס?

```
public class BankAccount {
    ...
    private double balance;
    private long accountNumber;
    private Customer owner;
}
```

פקודת ה-'להפקיד'

```
/**
 * Make a deposit to the account
 * Requires ...?
 * Ensures ...?
 */
public void deposit(double amount) {
    balance += amount;
}
```

פקודת ה-'להפקיד'

- המתודה: deposit
 - סכום הכסף המופקד מתווסף ליתרה בחשבון
 - ארגומנטים?
 - ערך מוחזר?
 - מהן הנחות המימוש?

מוסכמה: שמות פקודות הם שמות פועל

פקודת ה-'למשוך'

המתודה: `withdraw`

- סכום הכסף המבוקש יורד מיתרת החשבון. משיכת יתר (אוברדרפט) אינו אפשרי.
- ארגומנטים?
- ערך מוחזר?
- מהן הנחות המימוש?

פקודת ה-'להפקיד'

```
/**
 * Make a deposit to the account
 * Requires that amount is non-negative
 * Ensures that the balance after the operation is the
 * balance before it plus the amount
 */
public void deposit(double amount) {
    balance += amount;
}
```

פקודת ה-'למשוך'

```
/**
 * Withdraw amount from the account
 * Requires 0 < amount <= getBalance()
 * Ensures that the balance after the operation is the
 * balance before it minus the amount
 */
public void withdraw(double amount) {
    balance -= amount;
}
```

פקודת ה-'למשוך'

```
/**
 * Withdraw amount from the account
 * Requires ...?
 * Ensures ...?
 */
public void withdraw(double amount) {
    balance -= amount;
}
```

דיון – העברה בנקאית

- מספר חלופות למימוש העברת סכום מחשבון לחשבון: אפשרות א: מתודה סטטית שתקבל שני חשבונות בנק ותבצע ביניהם העברה:

```
/**
 * Make a transfer of amount from one account to the other
 * Requires 0 < amount <= from.getBalance()
 * Ensures that amount has been deducted the 'from' account and added to
 * the 'to' account
 */
public static void transfer(double amount,
                           BankAccount from,
                           BankAccount to) {
    from.withdraw(amount);
    to.deposit(amount);
}
```

דיון – העברה בנקאית

- מספר חלופות למימוש העברת סכום מחשבון לחשבון: אפשרות א: מתודה סטטית שתקבל שני חשבונות בנק ותבצע ביניהם העברה:

```
/**
 * Make a transfer of amount from one account to the other
 * Requires ...?
 * Ensures ...?
 */
public static void transfer(double amount,
                           BankAccount from,
                           BankAccount to) {
    from.withdraw(amount);
    to.deposit(amount);
}
```

דיון – העברה בנקאית

- אפשרות ג: העמסת withdraw /או deposit שיקבלו שני ארגומנטים (סכום והפנייה לחשבון נוסף):

```
/**
 * Make a transfer of amount from other to the current account
 */
public void deposit(double amount, BankAccount other) {
    other.withdraw(amount);
    balance += amount;
}
```

דיון – העברה בנקאית

- אפשרות ב:

```
/**
 * Makes a transfer of amount from the current account to
 * the other one
 */
public void transferTo(double amount,
    BankAccount other) {
    other.deposit(amount);
    balance -= amount;
}
```

בנאי BankAccount

```
/**
 * Constructs a new account and sets its owner and identifier
 * Requires a valid id and that customer is not null
 */
public BankAccount(Customer customer, long id) {
    accountNumber = id;
    owner = customer;
}
```

בנאי

- תפקיד: ליצור עצם חדש ולאתחל אותו באופן כזה שהתנאים שחייבים להתקיים אכן מתקיימים לאחר האיתחול
- בנאי לא אמור לכלול לוגיקה נוספת פרט לכך
- יש דברים שאינם באחריות המחלקה. למשל:
 - מי דואג לתקינות מספרי חשבון? (למשל שיהיו שונים)
 - מי מנהל את מאגר הלקוחות?

שיעור הבא

- נשלים את דוגמת הבנק
 - נבדוק את הקשר בין המחלקות השונות במערכת
 - Bank
 - Customer
 - BankAccount
- נראה דוגמה לשימוש במערכת

final

- חשבון בנק מזוהה חד-חד ערכית עם עצם לא משתנה של accountNumber. לכן, נהפוך שדה זה ל-**final**:

```
final private long accountNumber;
```

Blank final field: a final field that hasn't been initialized at creation

- שדה **blank final** יש לאתחל פעם אחת בדיוק, בתוך הבנאי של המחלקה.
- אכיפה ע"י הקומפילר: במקרה של השמות נוספות למשתנה **final** תהיה שגיאת קומפילציה